

[0363]

„DE FOL-MACKE HOAVELINGK"

De boeken, dy't Gysbert Japiks yn syn brieven oan Gabbema neamt, mei biskiedend foar it geastlike klimaet, dêr't de dichter yn libbe, en foar de boarnestúdzje fan syn wurk mûglik fan bilang, binne meastepart fan Prof. J.H. Brouwer to plak brocht ¹, mar by ien boek is him dat noch net slagge. Yn syn brief fan 19 novimber 1654 skriuwt Gysbert oan syn greate stalke, dat er weromstjûrt „jon wolbegonne schreauwne histoarie-ferssen fenne âde *Friesne* wetterbruwze ney *Ingellân*" en „jon fol-macke hoavelingk" (Wurken, s. 320). Hwer't er mei it earste op doelt is jin net dúdlik - hat Gabbema, sa't Brouwer ha wol, fersen skreaun oer 'e Fryske sétochten nei Ingelân yn 'e tiid fan it folkeforfarren? - mar de twadde titel moat hast wol slaen op it forneamde *Libro del Cortegiano* fan greve *Baldasare Castiglione* (1478-1529), dat yn 1528 to Feneesje by Aldo Romano en Andrea d'Asola útkommen is ². It boek hat yn 'e 16de ieu en noch gâns letter tige folksriem west. Meiinoar binne der mear as 150 útjeften fan bikend, yn 'e 16de ieu allinne al mear as 50. Dat Gysbert it yn it Italjaensk lêzen hawwe soe, hat net folle eigenskip, al wie yn syn tiid de kunde oan dy tael yn 'e liedende formiddens fan Fryslân greater as hjoeddedei. Forname lju lyk as Van der Burgh, Snabelius, Knijff hiene dy tael grif yn 'e macht en wol sa goed dat hja lyk as Huygens en Hooft sels yn it Italjaensk dichtsje koene. Dat docht bliken út de fersen, dy't dy Ljouwerter dichters makke hawwe nei oanlieding fan in foarfal dat yn de 17de ieu tige forneamd wurden is en gâns opskuor jown hat, to witten de oantaesting fan Petrarca syn grêf to Arquà; Catharina Ypes hat it wiidweidich biskreaun yn har proefskrift *Petrarca in de Nederlandsche letterkunde* (Amsterdam 1934). Sa goed wy witte koe Gysbert lykwols gjin Italjaensk, wol Frânsk - en dat út 'e pinne - en sa moatte wy by syn wurden earder tinke oan de ien of de oare Frânske oersetting. Dêr wiist, tinkt my, ek de oantsjutting „fol-macke hoavelingk" op. Of soe er faeks in Hollânske oersetting ûnder 'e eagen hawn hawwe? Wy witte, dat Lambert van Bos, deselde, dêr't Gysbert ien en oar oan ûntliend hawwe soe foar syn *Grêf*-

1 Sjoch *Oantekeningen op Gysbert Japicx Wurken*, Boalsert 1966, s. 324, 325, 328, 330.

2 *Il libro del Cortegiano del Conte Baldessar Castiglione*. Oan 'e ein: In Venetia nelle case d'Aldo Romano, et d'Andrea d'Asola suo succero, nell' anno M.D. XXVIII, del mese d'Aprille.

skrift op Gustaef Adolf, in oersetting publisearre hat mei de titel *De Volmaeckte Hovelinck*, mar dy kaem earst yn 1662 (to Amsterdam) út ¹, wylst Gysbert syn brief yn 1654 skreaun is. It feilichst is dêrom om oan to nimmen, dat er syn freon in Frânske edysje weromstjûrde. Ek yn 'e titel fan Gabriel Chapuis syn oersetting, dy't yn 1580 to Lyon forskynde ², komt it „folmakke" werom. Of moat men it bisitlik omnamwurd *jon* - Brouwer komt dêr ek op – oars útlizze? Soe it ek oantsjutte kinne, dat Gabbema sels in oersetting fan it boek ûnder hannen hie of wurke oan in forhanling oer itselde ûnderwerp? It is min út to meitsjen.

G.N. Visser

¹ *De Volmaeckte Hovelinck Van de Graef Baldazar de Castiglione, Uyt het Italiaensch vertaelt door L(ambert) v[an den] B[osch]*. Te Amsterdam by Abraham Wolfganck. Boeck-verkooper by't opgaen van de Beurs, by de toorn in 't Geloof. Anno 1662.

² *Le Parfait Courtissan du comte Baltasar Castillonois, Es deux langues, respondans par deux colonnes, l'une à l'autre, pour ceux qui veulent avoir l'intelligence de l'une d'icelles. De la traduction de Gabriel Chapuis Tourangeau*. A Lyon, Pour Loys Cloquemin 1580. Dy oersetting is werprinte yn 1585 (trije kear, to witten yn Lyon, Rouaen en Parys) en 1592 (s. pl.).